A°. 1831. N°. 25.

SURINAAMSCHE COURANT.

DINGSDAG, DEN 29 MAART.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 31 December 1830. Den 6den December hebben meer dan 150 Kooplieden en Fabriekanten, in de provincie Luik te huis behoorende, in genoemde Stad, een adres geteekend aan het Congres, in hetwelk de toestand der nijverheid met de zwartste kleuren wordt afgeschilderd. Men begint met de belangen der eigenaren van de kolenmijnen, en komt terug op het *voorregt*, hetwelk men te voren genoot van de Noordelijke Provincien *uitsluitend* van steenkolen te voorzien, uithoofde van de bestaande belasting op de vreemde kolen; men beklaagt zich, dat, door het invoeren van gelijke regten, dit *voorregt* ten eenemale vervallen zal wezen en dat men daardoor eene jaarlijksche ontvangst zal missen van niet minder dan *vijf millioenen guldens.* — Men berekent het aantal der werklieden, en de personen, die onmiddelijk van dezelve af hangen, op 60,000 personen. Men bewijst, op goede gronden, dat een uitvoer naar Frankrijk niet het tiende gedeelte daarvan zal vergoeden, en men merkt aan, dat, terwijl voorheen 600 vaartuigen voor den vervoer van deze brandstof naar het Noorden gebezigd werden, men dezer dagen naauwelijks vijf of zes schepen voor het Zuiden heeft zien laden; men laat, bij dezen treurigen stand der zaken, niet na, het congres te doen opmerken, dat nog zeer onlangs eene aanzienlijke gemeente, in de nabijheid van Luik, met plundering is bedreigd geworden, door de werklieden van slechts *een* mijn, en wel omdat men hun loon een *weinig* wilde verminderen.

Overgaande tot het tweede, voorname voortbrengsel der provincie, het ijzer, begint men almede met te erkennen, dat het Luiksche ijzer alleen den voorrang in oud-Nederland had, omdat het vreemde met het ontzettend regt van 40 ten honderd was belast, en het inlandsche, ondanks deze overgroote *begunstiging*, naauwelijks dien voorrang konde behouden. Men merkt aan, dat ook dit vorregt verloren is, geenszins ten gevolge van een verbod, maar eenig en alleen door het intrekken van het bedoelde regt. Men betoogt, dat ook ten aanzien van Frankrijk niets te wachten is, omdat, bijaldien men daar te lande de verbodsregten wilde verminderen, Luik aan die zijde zoude te worstelen hebben met de mededinging van Engeland en Zweeden, welke deze provincie in Holland niet heeft kunnen doorstaan.

Met betrekking tot de lakenfabrieken, is het tafereel niet gunstiger. De onderteekenaren verklaren, dat men, ten behoeve der lakenfabrikeurs van Luik, in Holland reeds een buitengewoon regt van het Pruissische laken heeft moeten vorderen, en dat dus, met gelijke regten, aan geenen uitvoer naar het Noorden te denken zoude zijn.

De rekestranten begrijpen, dat hetgeen omtrent deze voorname takken van nijverheid wordt aangemerkt, ook op de min gewigtige, als de fabrieken van spijkers, stoomwerktuigen en wat des meer zij, kan worden toegepast, maar zij aarzelen niet te erkennen, dat de landbouw gevoelige verliezen zal ondergaan, omdat de belasting, welke men in Holland *op de vreemde granen* heeft gelegd, *ten einde den Belgischen landman te ondersteunen*, zal worden opgeheven, en het Belgisch graan aldaar de mededinging van het vreemde niet zal kunnen verduren; — en dat de aanvoer van hout, ten behoeve van de Hollandsche Zeemagt, almede een einde zal nemen.

In het adres wordt aangemerkt, dat de werkzaamheid in de wapen-fabrieken, die, uit den aard der zaak, binnen weinige maanden, zal moeten ophouden, geenszins tegen al deze nadeelen kan opwegen; — dat de tijd nadert, dat men aan al de werklieden brood zal moeten verschaffen; — dat degeen die nog iets bezit, zal moeten blijven geven, tot dat hij, geheel uitgeput zijnde, mede tot de behoeftigen zal moeten worden gerekend.

De toestand der katoen-fabrieken, wordt in dit adres niet aangeroerd, uithoofde men vertrouwt, dat de stad Gendt de belangen derzelve met meerder klem zal doen gelden. Men heeft geene middelen aan de hand, die zouden kunnen worden gebezigd, om dien toestand te verbeteren, maar men maakt het Congres alleen opmerkzaam op het zeggen van den tegenwoordigen Engelschen Kanselier, Lord *Brougham*: » *Ik zie af van al de voordeelen, welke men zoude moeten trekken van het vernielen der openbare welvaart.*"

Dit adres, reeds den 6 December geteekend, is niet voor den 22 of 23 algemeen in Luik bekend geworden.

— *Le Journal de la Haije*, zegt dat een vermogend persoon, eene aanmerkelijke som heeft bestemd tot den aankoop van allegorische Nieuwejaars giften: onder dezelve merkt men op, die voor de Hollanders, *geduld;* voor de Belgen, *brood*, voor het Belgische leger, *eene sleutel om de Schelde te openen, en eene boor om den Moerdijk door te steken.* De Walvischvanger KESSELS zal wat *traan* krijgen: Generaal DAINE bekomt de *Orde der getrouwheid*, en de groote Veldheer NIELLON, een kanon van suiker.

Wij gelooven dat de vermogende man beter had gedaan om voor de Belgen, in plaats van *brood*, dat toch eene zeer alledaagsche lekkernij is, eene groote taart te laten maken, bij de *Slechte* Pasteibakker onder de *gevangen* poort, in 's Gravenhage, en waarmede onze ex-broeders zich dan in den avond van den 6 Januarij aanstaande konden vermaken, en in dat vermaak tevens het middel vinden om een *Koning* te bekomen, waarnaar zij toch zuchten en dien zij zich ook waardig hebben betoond. Met een *Koning* ware tevens het *brood* gevonden, gelijk de Belgen daarvan de ondervinding hebben gehad. Hun Ed. hebben wel een tijd lang de *onafhankelijkheid* van alle deugden, grondbeginselen en wetten boven *brood* en een *Koning* die voor hen de beste bakker van Europa was, verkozen, doch zij zullen eerlang tot den gewonen leefregel, waarbij een Volk het houden kan, dienen terug te komen; en wij wenschen hen een zoo goeden bakker als zij verdienen kunnen, mits het Hollandsche meel bij die groote kunstbakkerij onaangeroerd blijve.

— Onder dagteekening van den 6 Janurarij, schrijft men ons uit Breda:

Heden zijn er onophoudelijk troepen van allerlei wapen doorgetrokken. Dezelve behooren tot twee kolonnen, waarvan de eene bestemd schijnt te zijn om op Antwerpen te marscheren en die stad, met behulp van den braven *Chassé* te hernemen. — De andere zal zich dirigeren op Maastricht, ten einde den vijand welke die vesting bedrijgt te verdrijven. — Naar men zegt, bestaan die kolonnen uit ruim 16,000 man. Aan Kavalerie ontbreekt het ook niet; 2 regimenten Kurassiers, 1 regiment Huzaren, 1 regiment Lanciers, en 1 regiment Dragonders, zijn in opmarsch; de noodige Artillerie is ook niet vergeten. — Het schijnt dat het kommando opgedragen is aan den Generaal *van Geen* en aan den Hertog van *Saxen-Weimar.* — Sommige Afdeelingen hadden eene groote marsch gehad; zij hadden echter een onvermoeid aanzien. Intusschen zijn er twee *Marsch-bataillons* uit de *Veld-bataillons* der 's Gravenhaagsche en Rotterdamsche Schutterijen opgerigt. Het eerste zal uit 4 kompagnien, en uit 480 manschappen bestaan. Het tweede uit even veel kompagnien, doch is slechts 400 man sterk. — Zoo op het oogenblik is de order gekomen, dat het *Marsch-bataillon* der Rotterdamsche Schutterij reeds morgen op *Rijsbergen* marscheert; dat der Haagsche vertrekt eerst aanstaande Zaturdag ten zeven ure. Deze *Veld-bataillons* zullen dienen om de, uit de hier in de nabij gelegene dorpen, vertrokken troepen te vervangen. De Schutters zijn zeer verblijd de voorposten te gaan betrekken; diegenen alleen, welke tot het uittrekken niet gedesigneerd zijn geworden, toonen zich neerslachtig. De beste geest bezielt onze armée; de Soldaten verlangen niets vuriger dan slaags te geraken; zij beschouwen dit als het eenigste middel om een einde aan de ongelukkige omstandigheden te maken, en houden de overwinning voor zeker.

MENGELWERK.

CHINESCHE ZEDEN.

(Volgens den *Russischen* Reiziger DOBELL.)

Het Leger, werktuigelijke Kunsten, Petits maitres, Vrouwen, Tooneel, Spel.

Dikwijls reeds hoorde ik zeggen, dat de krijgsmagt van het *Chinesche* rijk meer dan een millioen menschen bedraagt. Dit mogo waar zijn, maar ik kan verzekeren, dat er nooit een groot leger bestond, hetwelk, de talrijkheid in aanmerking genomen zijnde, zoo zwak, tot verdediging van het land zoo ongeschikt en in de krijgskunst zoo onbedreven was. In het gewest *Fokien (Fo-chen)* was een burgeroorlog uitgebroken; de soldaten konden denzelven niet dempen, — doch gewoonlijk wenden zij daartoe ook geene pogingen aan; wanneer acht- of tienduizend menschen te hoop loopen, om familietwisten te beslechten, blijven de krijgslieden rustige aanschouwers, tot dat er bloed vergoten is, en dan onderhandelen zij met de overwinnaars, ten einde die hun eenigen van de onderliggende partij uitleveren

Daarop zendt de Regering een snorkend berigt van behaalde overwinning op de muitelingen naar *Peking*, en vraagt de toestemming, om de hoofden der gevangenen te mogen laten afslaan. — Het antwoord, dat gewoonlijk toestemmend uitvalt, is naauwelijks ontvangen, of de ongelukkigen ondergaan den dood, en daarmede is de zaak afgedaan.

Men kan niet ontkennen, dat de *Chinezen* het, in zeker opzigt, zeer verre gebragt hebben in de werktuigelijke kunsten; doch dit is blijkbaar geen gevolg van regelmatig vorderen in de wetenschappen. Veeleer schijnt het een uitwerksel van eeuwen-lange ondervinding te zijn. Met oneindige moeite bereikten zij zeker punt, waarop zij staan gebleven zijn en steeds zullen staan blijven, wanneer zij hunne vooroordeelen niet afleggen en den weg der ware beschaving niet betreden. De *Chinesche* zijden stoffen staan wel, wat glans en vastheid van kleuren aangaat, verre boven de onzen; dit komt van geene bijzondere loog, althans van geene den *Europeanen* onbekende behandeling. Ik zag eens zijde verwen; hunne handelwijze was zeer eenvoudig, en zij gebruikten dezelfde stoffen, waarvan men gewoonlijk in *Europa* zich bedient. De glans en vastheid der kleuren zijn zekerlijk grootendeels aan hunne bedrevenheid in het gebruiken der zuren, aan de gesteldheid der lucht en aan eenige andere gunstige omstandigheden toe te schrijven. Wegens de zeer geringe dagloonen, heeft men zeer vele menschen in het werk; de arbeid gaat onbegrijpelijk snel voort, en zoo lang een noordewind, *Lay-fung* genoemd, waait, hangt men de zijde terstond te droogen. In eene andere luchtstreek en bij eene andere wijze van behandelen zou men veel meer tijd daartoe noodig hebben, en juist hierdoor moesten de kleuren veel lijden. Nooit verwen de *Chinezen* eene kostbare stof, voor dat de *Lay-fung* begint te waaijen, hetgene tegen het einde van September of met den aanvang van October gebeurt. Deze wind heeft eenen ongemeen droogenden aard. Nooit pakken de *Chinezen* thee of zijde, voor den uitvoer, bij vochtig weder, zoo niet de vreemdelingen, die vroeger willen vertrekken, daarop dringen. Bij het weven mogen zij eene handelwijze hebben, die wij niet kennen, bij het werven is dit geenszins het geval.

Vele *Europeanen* zullen misschien denken, dat onder een zoo ernstig, afgemeten en eenvormig levend volk geene *petitsmaitres*, geene *bonvivants*, gevonden worden. Zij dwalen zeer; weinige landen hebben meer van dat kostbaar slag van menschen aan te wijzen, dan *China*, ofschoon zij daar hunne talenten niet tot zoodanige hoogte ontwikkeld hebben, als in andere gedeelten der wereld. Het *toilet* van een' *Chineschen petitmaitre* vereischt zware uitgaven: hij kleedt zich in de kostbaarste zijden stoffen; zijne laarzen of schoenen hebben een' bijzonderen vorm, en zijn uit het schoonste wit satijn van *Nanking* vervaardigd; de zool moet eene bepaalde hoogte hebben; fraai borduursel omgeeft zijne knieën; zijne pijpen zijn ten uiterste fijn; zijn tabak komt uit de beste fabrijk in *Fokien*; hij draagt een gouden *Engelsch* horlogie, een' tandenstoker aan een' ketting van kostbare parels, en een' waaijer, die te *Nanking* vervaardigd en met den geur van welriekende bloemen doortrokken is. Ook zijne bedienden zijn in zijde gekleed, zijn *palanquin* (draagstoel), kortom alles, wat om en aan hem is, moet zoo sierlijk zijn, als de gansche man zelf. — Ontmoet hij iemand zijner bekenden, zoo maakt hij met zijne gekunstelde manieren niet minder vertooning, dan de meest volleerde modepop in *Europa*; en daarbij komen dan de omslagtige pligtplegingen, waarin de *Chinezen* zoo mild zijn. Men treft soms rijke lieden in *China* aan, die uit gierigheid zich alleen uitwendig reinigen en opschikken; terwijl hemd en onderkleederen, die zij in langen tijd niet verwisselen, aan hals en mouwen, niettegenstaande het rijke bovengewaad, dat veel verbergt, de onzindelijkheid van den drager verraden. Die genen, welke met *Europeanen* omgaan, geven meer acht op reinheid; in het algemeen zijn echter de *Chinezen* niet zoo zindelijk, als men uit hoofde hunner warme luchtstreek vermoeden zoude. Zij geven zich over aan allerlei zinnelijk genot, en zijn geneigd, om alles tot het uiterste te drijven. Op hun tooneel heb ik dingen zien voorstellen, die ik niet mag beschrijven, en dat nog wel voor vrouwen, die er zich zeer in schenen te verlustigen. Doch deze worden daar ook zeer verwaarloosd; zij leeren lezen noch schrijven; zij kennen niets anders, dan borduren en muzijk, zoo dit dezen naam verdient; om den tijd te dooden, spelen zij kaart of *domino* en rooken onophoudelijk. Mannen en vrouwen van de voorname standen komen nooit in gezelschap bij elkander. Voor den *Chinees* is het eene schande, met zijne vrouwen te eten, die gewoonlijk niet eens in hetzelfde gedeelte van het huis wonen. Ik ken echter sommigen, die in dezen boven het vooroordeel zich verheffen, en die zeggen, dat eene andere manier van leven hun bijzonder wel bevalt. De veelwijverij heeft zeker aan het karakter der *Chinezen* groot nadeel gedaan. Daar zijn lieden onder hen, welke zelfs in hoogen ouderdom nog steeds meer vrouwen nemen.

Als ik op zekeren dag bij een rijk koopman spijsde, voerde men voor ons zekere tooneelstukjes of laffe kluchten uit, waarvan al het vernuft hierin bestaat, dat een norsch en eigenzinnig echtgenoot zijne vrouwen onbarmhartig afrost. Wij vroegen, of de beurt van slaan ook niet somwijlen aan de laatsten kwam, en verzochten onzen gastheer, dat hij, ons ten gevalle, nu mede een stuk van dezen aard zou laten geven. Hij nam er genoegen in, en liet terstond twee of drie blijspelen uitvoeren, waarin de vrouwen ware *Furiën* waren, en de man er zeer slecht afkwam. De tegenwoordig zijnde vreemdelingen lachten hartelijk, en wij konden wel bemerken, dat de vrouwen er veel vermaak in vonden; maar, toen de huisheer dit gewaar werd, en begreep, dat wij eenen en anderen zet op hem toepasselijk maakten, keek hij zuur, werd verlegen, en liet niet toe, dat men verder speelde. Wij mogen hieruit besluiten, dat de vrouwen, in weerwil der harde dwingelandij, welke zij te verduren hebben, nogtans somwijlen het meesterschap over hare gestrenge heeren erlangen. Bij naauwkeuriger waarneming ontdekte ik vervolgens, dat, wanneer een *Chinees* op eene zijner vrouwen verlieft, zij hem gewoonlijk onder de pantoffel brengt. De rijke lieden in *China* weten eigenlijk van geen huiselijk geluk; zij zoeken meestal hun tijdverdrijf in spelevaarten op het water, in het schouwspel, bij de wachtelgevechten en in andere spelen.

Het spel is een heerschend kwaad onder alle standen, en wordt tot de grootste buitensporigheid gedreven. De Stadhouder van *Canton* heeft er de strengste maatregelen tegen genomen — hij liet de speelhuizen sluiten en de eigenaars gestreng straffen; doch het duurde niet lang, of er waren reeds weder even zoo vele als voorheen, en zij werden bezocht, alsof er niets gebeurd ware. De eenige oorzaak hiervan is buiten twijfel de veelvermogende bekoorlijkheid van het goud; want goud heeft den grootsten invloed op de ziel van eenen *Chinees* — dezen Afgod vereert en aanbidt hij met geheel zijn hart; en dit is geenszins te verwonderen, daar hij ziet, hoe deze God het zwaard der geregtigheid afweert en den beul in de wrekende armen valt. Behalve kaarten en dobbelsteenen, hebben zij nog verscheidene andere spelen. De meest geliefde zijn de wachtelgevechten, de krekelgevechten, en de vederbal, die met den voet geworpen wordt. Wil men twee mannelijke krekels met elkander laten kampen, zoo zet men ze in eene steenen kom van zes tot acht duim middellijn; ieder spoort zijnen krekel met eene veder aan, waarop zij langs den rand der kom rondloopen; bij elke ontmoeting stuiten zij tegen elkander: is dit een paar malen gebeurd, zoo geraken de diertjes in woede, en kampen zoo lang, tot dat zij elkander ombrengen. Hiermede vermaken zich geringe lieden; het wachtelgevecht is een tijdverdrijf der rijken. De kampwachtels vereischen eene naauwkeurige verzorging; ieder dezelven heeft een' bijzonderen oppasser. Deze oppassers dragen dezelve steeds in een' zak met zich, en laten ze slechts zoo veel in de vrije lucht als tot de gezondheid, of om ze te voederen, noodig is. Wil men nu twee wachtels laten vechten, zoo plaatst men ze midden op eene tafel, waarom zich de weddenden scharen, en werpt eenige gierstkorrels tusschen beiden. Zijn het moedige dieren, zoo grijpt de eene den anderen, op het oogenblik, dat hij een korrel opwikken wil, aan; en zij kampen woedend een of twee minuten: de overwonnen vogel vliegt weg, en de overwinnaar blijft in het bezit van de gierst. De rijke *Chinezen* hebben altijd een' ruimen voorraad van wachtels, opdat zij kampspelen genoeg houden kunnen, om een groot gedeelte van den dag met dit tijdverdrijf door te brengen. Ook de weddenschappen nemen veel tijd weg; soms wordt een wachtel, die wegens honderd of meer zegepralen beroemd is, door eene onbekende en onvermaarde tegenpartij overwonnen; en dan volgen er geweldig groote weddenschappen en nieuwe kampgevechten, tot dat de nieuwe strijder ook weder zijnen man gevonden heeft. Bedenkt men nu, hoe weinig vermaak zoodanig tijdverdrijf, in vergelijking van tijd, moeite en kosten van het houden der wachtels, verschaffen kan, zoo moet men zich verwonderen, dat hetzelve zoo zeer geliefd is; maar alleen buitensporige speelzucht is daarvan de oorzaak — twee groote gierigaards van mijne kennis waren groote liefhebbers van dit spel.

Aan tafel drinkt men te zamen, gelijk in *Engeland*; maar zal het eens plegtig geschieden, zoo staan de drinkenden op, en treden midden in de kamer, met de drinkschaal in beide handen; daarop brengen zij die aan den mond, en laten dezelve dan weder tot bijkans op den grond nederdalen — die het diepste buigt, is de hoffelijkste. Dit herhalen zij drie, zes of negen malen, waarbij de een naauwkeurig de bewegingen des anderen namaakt; eindelijk zetten allen te gelijk de schalen aan den mond, ledigen die allen gezamenlijk, en keeren dezelve dan om, ten einde te toonen, dat men ze tot den laatsten druppel toe heeft uitgedronken. Daarop maken zij op nieuw dezelfde complimenten als te voren, en begeven zich allengs weder aan tafel, om verder den eetlust te voldoen. — Zij hebben nog een ander drinkspel, waarvan ik eenig denkbeeld zal trachten te geven: Wanneer de bekers gevuld zijn, leggen de beide personen, die spelen willen, de regterhand op de tafel; nu steken zij naar elkander een' of meer vingers uit, en roepen beiden te gelijk: *een*, *drie*, *vijf*, enz., wanneer nu de een raadt, hoe veel vingers de ander uitgestoken heeft, moet de laatste drinken. Dit spel heeft veel overeenkomst met de *mora* der *Italianen*, met dit onderscheid echter, dat laatstgenoemden om geld spelen. Bij de *Chinezen* nu duurt dit spel dikwijls langer dan een uur, tot dat een der spelers, wanneer hij te veel verloren heeft en zijn hoofd duizelig begint te worden, het veld ruimen moet. Wanneer men te *Canton* op eenen feestdag langs de rivier gaat wandelen, hoort men tot vervelens toe het geschreeuw van dit luidruchtig tijdverdrijf, waarbij men zich de ruwe zeden onzer voorvaderen bij hunne drinkgelagen herinnert.

ADVERTENTIEN.

De fungerende Contrôleur Generaal van Financiën, roept bij dezen op, alle degenen welke eenige wettige vorderingen hebben, ten laste der nalatenschappen van binnen deze Kolonie overledene Officieren van het Battaillon Jagers No. 27, als: de *Kapitein* J. A. van KRUIJNE, de *Eerste Luitenant* G. H. J. MOSMAN, en de *Chirurgijn der 3e. klasse* J. van DOKKUM, om binnen zes weken na dato dezes, en alzoo uiterlijk op, of vóór den *zevenden Mei* eerstkomende, hunne rekeningen *in duplo*, ter Generale Contrôle van Financiën in te leveren.

Paramaribo, den 26 *Maart* 1831.

De fungerende Contrôleur Generaal voornoemd,

Ch. LEERS.

GEBR. REELFS,

Bieden tegen civiele prijzen te koop aan:

Boter, zwit. Kazen, Aardappelen, Soucijsjes en Worst, Karbonade, Rolpens en Paling, Haring, Anchovis, Banket en Bitterkoekjes, gedroogde Vruchten en Zuurgoed, Specerijen, Brood- en Kandij Suiker, Roode, Port, Madera en Rijn Wijnen, Bier, Poorter, Likeur, Azijn, Seltzerwater, Jenever, Witte en Cognac Brandewijn, Zoete, Raap, Lijn- en Patent Olie, ijzere Schoppen, Houwelen, Geelhegte en Dulhouwers, Timmergereedschappen, Verfwaren en diverse andere goederen.

Te Koop, bij S. O. FUCHS:

Beste Rijnwijn bij het dozijn, en kisten van twee dozijn.

SCHEEPS-TIJDING.

BINNENGEKOMEN.

Den 25sten dezer, de Nd. Am. Brik *Nantilais*, Kapt. J. Somes, van *Boston*.

Ter Drukkerij van de Erven E. J. FUCHS.